

наголошувати на необхідності проведення в ході здійснення лікарської діяльності заходів запобіжного змісту, підкреслювати значення і роль профілактичної складової діяльності майбутнього фахівця з сімейної медицини тощо. З іншого боку, проблематика ситуаційних задач має об'єктивно відображувати найбільш характерні тенденції сучасної охорони здоров'я, містити запозичені із реальної практики дані щодо санітарно-епідеміологічної обстановки певних об'єктів та лікувально-профілактичних закладів, тобто в повній мірі реалізовувати провідні напрямки кейс-технологій, і, насамперед, передбачати структурований опис ситуацій, які мають місце в реальному житті”.

Методологічною базою для створення ситуативних задач як для раціональної організації проведення Державного практично-орієнтованого іспиту, так і курсових екзаменаційних випробувань, підсумкових модульних контролів, лабораторних практичних занять з гігієни та екології слід вважати наступні принципи. Передусім, такі задачі мають бути реалістичними та повинні вміщувати конкретні порівняння, запропоновувати розгляд явищ, з якими фахівці медичного профілю в майбутньому можуть неодмінно стикнутися, надаючи можливість для узагальнення висновків і описуючи певну, іноді “драматичну ситуацію”, яка вимагає прийняття однозначного вірного рішення. Ситуаційні задачі, створені на основі кейс-технологій, мають не лише підвищувати інтерес до навчання та збільшувати рівень пізнавальної активності, але й повинні вдосконалювати практичні навички, спрямовувати суб'єктів навчання на пошук найбільш ефективних шляхів вирішення проблемних ситуацій, використання як специфічних, властивих тільки для профілактичної медицини, так і загальномедичних інструментів і понять.

Ураховуючи вищевикладене, необхідно відзначити, що ситуаційні задачі, які використовуються в ході навчального процесу на кафедрі загальної гігієни та екології, є фактичним матеріалом, який взятий з практики роботи санітарно-епідеміологічної служби області та передбачає вивчення особливостей комплексного, комбінованого та поєднаного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я людини. Ситуаційні задачі, що розроблені, сприяють формуванню профілактичного мислення, зумовлюють підвищення майстерності діагностики і профілактики різноманітних захворювань, суттєво збільшують практичну спрямованість навчальної діяльності тощо.

Сливка О.Я

Нові підходи до традиційного навчального процесу підготовки сімейних лікарів.

Вивчаючи пізнавальні процеси людської свідомості, науковці вирішили перевірити ефективність навчального процесу, який на даний час здається очевидним. При цьому з'ясувались нові методики навчання, які можуть допомогти в підготовці будь – якого спеціаліста.

Традиційно застосовується лінійне вивчення предмету: взяли тему, вивчили, повторили, перевірили і пішли далі. Проведенні дослідження показали, що краще працює кластерна методика навчання, коли в кожному період часу вивчається не одна конкретна тема, а серія різних, але близьких тем.

З'ясувалась і несподівана користь зовнішніх перешкод. Існують типові вимоги до місця навчання – воно має бути тихим і спокійним, щоб ніщо не заважало заняттю. У проведеному експерименті, дивно, але факт: кращі результати вивчення предмету показали ті, хто обидва рази займався в двох різних кімнатах, включаючи кімнату і з відволіканням, – вони засвоїли матеріал вдвічі краще, ніж ті хто обидва рази перебували в тиші і спокої. У чому тут річ? Треба згадати, що процес навчання – це не механічне викладання знань на мозкову полицю. Щоб інформація залишилась в голові, мозок створює асоціації між тим, що він спеціально вивчає, та сигналами, що йдуть від середовища, як усвідомленими, так і неусвідомленими. На фізіологічному рівні можна сказати, що множинні асоціації допомагають досліджуваний інформації створювати більше нейронних зв'язків. Навряд чи варто відмовлятися від організації тихого і рутинного місця для першого знайомства з вивчаючим матеріалом. Але не менш важливо організувати повторне заняття в нестандартному середовищі.

Важливим доповненням до наведених підходів є принцип інтервальності. Приміром, якщо займатись якоюсь темою годину сьогодні, а потім іще годину через тиждень, то в підсумку в пам'яті залишається значно більше інформації, ніж якщо присвятити цій темі дві години поспіль і більше до неї не повертатись. Слід зауважити, що принцип інтервальності суперечить популярній методиці інтенсивного і глибокого занурення в досліджуваний предмет. Ця методика може привести до успіху, але, як правило, досить короткочасно. Але, якщо потрібно, щоб вивчене залишилось в пам'яті і допомогло в житті і роботі, то краще гнатись не за глибиною занурень, а за їх повторюваністю.

Для процесу навчання дуже корисні і такі інтелектуальні тортури, як тести і іспити. І не стільки з огляду – з'ясувати рівень знань, скільки з огляду на те, що процес такого з'ясування допомагає краще запам'ятати здаваний матеріал. Користь тестів і іспиту навіть перевищує повторне заняття і принцип інтервальності. Закономірність тут така, чим важчим здаються нам тести чи іспити, тим більше принесуть вони користі.

Цей ефект пояснюється тим, що під час відповідей на питання або розв'язуванні задач, мозок не просто дістає потрібну нам інформацію, а й одночасно міняє спосіб зберігання цієї інформації, забезпечуючи зручний доступ до неї наступного разу.

Описані методи навчання – кластерний підхід, альтернативне середовище, принцип інтервальності та регулярне (само) екзаменування є науково обґрунтованими та перевіреними експериментально. Її впровадження сприятиме успішній підготовці лікарів.